

Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Krajeńskiej w od 1 stycznia do 15 listopada 2022 roku

Muzeum Ziemi Krajeńskiej działa w oparciu o statut uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadrzędnym celem działalności jest „trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.” Obszar zainteresowań działalności kierunkuje nazwa placówki, obejmuje on Ziemię Krajeńską, ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Nakło nad Notecią.

Muzeum jest inicjatorem i realizatorem wielu działań kulturalnych, artystycznych, dokumentuje i chroni dziedzictwo materialne Nakła i Krajny, organizuje zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży.

I. WYSTAWY:

1. *Edmund Bartkowski Komendant Powstania Wielkopolskiego z Nakła nad Notecią* – wystawa plenerowa, kontynuacja z XII 2021 r.,
2. *Święci roku liturgicznego*. Przygotowana przez Muzeum Ziemi Krajeńskiej, eksponaty pochodziły ze zbiorów Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią, Muzeum Regionalnego w Wągrowcu oraz z kolekcji prywatnej Łukasza Ciemińskiego,
3. *Niezlomna, wyklęta, przywrócona pamięci. Danuta Siedzikówna „Inka” 1928–1946* - z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych (plenerowa, opracowana przez IPN),
4. *Wielkanoc. Pisanki* – wystawa plenerowa przygotowana przez pracowników muzeum,
5. *Polskie Symbole Narodowe* – wystawa plenerowa przygotowana przez IPN,
6. *Baliniak, Sawicka, Skupin. Wystawa malarstwa i rysunku* – prace uczennic ZS-P nr 4,
7. *Dyplomy* – wystawa fotografii absolwentów Bydgoskiej Akademii Fotografii,
8. *Wojsko Polskie w medalierstwie i numizmatyce* – wystawa przygotowana przez pracowników muzeum, eksponaty pochodziły ze zbiorów Muzeum im. ks. dr. W. Łęgi w Grudziądzu
9. *60 lat Klubu Żołnierzy Rezerwy LOK w Nakle nad Notecią* – wystawa plenerowa przygotowana przez pracowników muzeum,
10. *Święty Idzi w polu nic nie widzi. Zwyczaje żniwne i dożynkowe na Krajnie* – wystawa przygotowana przez pracowników muzeum, plenerowa, sierpień (w Sucharach), wrzesień – listopad (w Nakle)

11. *Obrzędowość Pogrzebowa* – przygotowana przez pracowników muzeum, eksponaty wypożyczono z: Muzeum Okręgowego w Toruniu, Muzeum Etnograficznego w Toruniu, Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią, Muzeum Ziemi Złotowskiej w Złotowie, Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy,
12. *Polski wysiłek zbrojny w I wojnie światowej 1914-1918* – wystawa plenerowa przygotowana przez IPN.

II. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I POPULARYZATORSKA:

- Publikacja artykułów na stronie www.muzeum.naklo.pl, profilu Facebook m.in.:
 - Zniszczenie pomnika Germanii,
 - „Trzej Królowie wichry ciszą i krzyżyki na drzwiach piszą”,
 - Matki Boskiej Gromnicznej,
 - 7 lutego - 103. rocznica bitwy pod Paterkiem,
 - Kochane mamy!,
 - W rocznicę zamordowania Antoniego Nadskakuły,
 - Pozdrowienia z nadnoteckiej plaży,
 - Klemens i Anastazja Pufal,
- Wykład Anny Sergott (we współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku) *Święci i demony, niebezpieczne związki*,
- Zwiedzanie Potulic – w ramach akcji Poznaj swój region z przewodnikiem,
- Orowadzanie po izbie pamięci i karcerze w pałacu Potulickich – w trakcie uroczystości upamiętniających ofiary obozu Potulitz/Lebrechtsdorf (23 kwietnia),
- Warsztaty ceramiczne *Mój domowy ogródek* ,
- Warsztaty plastyczne *Stroiki wielkanocne* – bezpłatne, polsko-ukraińskie, sfinansowane z darowizny osoby prywatnej,
- Warsztaty *Domki dla pszczół*,
- W trakcie rajdów rowerowych w maju, październiku i listopadzie pracownicy muzeum opowiadali o miejscach dotyczących historii regionu oraz wydarzeniach, które miały w nich miejsce (m.in. dotyczące Zbrodni Pomorskiej 1939, obozu Potulitz/Lebrechtsdorf),
- Zorganizowano Noc muzeów, w trakcie której odbyły się warsztaty, wykład i nocne zwiedzanie w świetle latarki,
- 5 czerwca odbył się XII Jarmark św. Wawrzyńca. Na imprezie zaprezentowało się ponad 60 wystawców oferujących różne towary. Dodatkowymi atrakcjami były stoiska przygotowane przez nakielskich pszczelarzy oraz Prywatne Muzeum Garaż PRL-u. Pamiątki i wydawnictwa oferowało także muzeum, które dodatkowo prowadziło zajęcia animacyjne dla dzieci,
- Dla Zespołu Szkół im. Wł. Łokietka w Lubaszczu przygotowano i przeprowadzono lekcję muzealną o wielkanocnych kulinariach. Lekcja odbyła się na łowisku w Ślesinie, uczniowie mieli okazję posmakować smażonego karpia nakielskiego,
- Zorganizowaliśmy spacer dla dzieci z Ukrainy, dzięki któremu mogły poznać Nakło,
- Dla uczniów ZS-P nr 4 zorganizowano plener malarski, który poprowadził Krzysztof K. Przygoda – pracownik nakielskiego muzeum,

- Warsztaty ceramiczne z okazji Dnia Matki,
- We współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Nakła zrealizowaliśmy projekt *Gry i zabawy uliczne* – przy przedszkolu ZS-P nr 4 oraz na chodniku w Parku 700-lecia namalowane zostały tradycyjne gry dla dzieci (m.in. chłopek, trzymaj się linii, tor do gry w kapsle),
- W pierwszym tygodniu wakacji pracownicy muzeum uczestniczyli w projekcie *Małe miasto Nakło nad Notecią*, który był formą półkolonii dla dzieci zorganizowanych przez Fundację Teraz Wy. W trakcie zajęć dzieci miały okazję poznać pracę muzealnika,
- Od połowy lipca w Parku 700-lecia organizowane były bezpłatne *Zabawowe środy* – zajęcia animacyjne dla najmłodszych,
- W lipcu oprowadzaliśmy członków Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego po Potulicach,
- W ramach półkolonii dla dzieci i młodzieży zorganizowano warsztaty plastyczne *Wyspy Oceanii*,
- We wrześniu odbyło się spotkanie autorskie z Lechosławem Draegerem, który promował książkę o Straży Granicznej regionu Noteci,
- Pracownicy muzeum wzięli udział w festynie zorganizowanym przez Niepubliczną Szkołę Podstawową w Trzeciewnicy, w trakcie którego bawili się z dziećmi w gry i zabawy dawne,
- W trakcie uroczystości upamiętniających ofiary Zbrodni Pomorskiej w Paterku dyrektor Tomasz Pasięka wygłosił krótką prelekcję, muzeum było także współorganizatorem konkursu plastycznego na znaczek i plakat poświęcony zbrodni, a w trakcie odbywającego się rajdu rowerowego pracownik muzeum M. Gratkowski przybliżył historię Potulic i Anieli hr. Potulickiej,
- Przeprowadzono warsztaty tkackie *Niech się plecie*,
- Dyrektor muzeum wygłosił w Koronowie wykład na temat obozu Potulitz/Lebrechtsdorf,
- Dyrektor wygłosił wykład dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku przybliżający postać ppor. Michała Mędleńskiego. Wykład zorganizowano z inicjatywy Stowarzyszenia Rota Nakielska,
- Zorganizowano zwiedzanie wystawy *Obrzędowość pogrzebowa* w świetle latarki,
- Z okazji Narodowego Święta Niepodległości w Potulicach przeprowadzono pogadankę dla uczestników XIII Nakielskiego Rowerowego Rajdu Niepodległości. Na cmentarzu dyrektor Tomasz Pasięka opowiedział o ofiarach obozu Potulitz/Lebrechtsdorf, w pałacu Potulickich oprowadził po karczerze, przybliżył historię obozu i rodu Potulickich,
- 11 listopada odbył się spacer miejscami pamięci narodowej w Nakle, prowadził go dyrektor muzeum,
- Przy muzeum działa Koło ceramików, które prowadzi Krzysztof Kamil Przygoda – pracownik muzeum. Koło liczy kilkunastu członków, w 2022 r. odbyło się 18 spotkań. Tegorocznym tematem przewodnim były święta Bożego Narodzenia. Od 6 do 9 grudnia w muzeum będzie można oglądać prace artystów, a 11 grudnia odbędzie się kiermasz prac wykonanych w trakcie warsztatów. Dochód ze sprzedaży zostanie przeznaczony m.in. na zakup surowców i sprzętu do prowadzenia warsztatów ceramicznych.
- Muzeum jest czynne we wszystkie niedziele oraz święta państwowe, w niedziele, zgodnie z ustawą o muzeach, obowiązuje wstęp bezpłatny na wystawę stałą,

- oprowadzania i spaceru po mieście – szlakiem zabytków, szlakiem duchów i zbrodni (w tym dla zorganizowanych grup turystycznych spoza Nakła),
- w październiku muzeum uczestniczyło w akcji *Metropolia za pół ceny*, w trakcie której obniżono o połowę ceny wybranych towarów i usług,
- w listopadzie prowadzone są lekcje muzealne *Biało-czerwone* urodziny, przeznaczone są dla przedszkolaków i uczniów klas 1-3 szkół podstawowych. Lekcje odbywają się w muzeum, a jeśli istnieje taka potrzeba pracownicy udają się do placówek oświatowych,
- w muzeum znajduje się sklepik z pamiątkami, w którym można kupić wydawnictwa o historii Nakła i okolic, magnesy na lodówkę, a także prace nakielskiego artysty (i jednocześnie pracownika muzeum) Krzysztofa K. Przygody – są to wyroby ceramiczne oraz plakaty promujące Gminę Nakło. Ponadto w ofercie pojawiły się także drewniane zabawki wykonywane przez mieszkańca Ślesina.

W ramach podstawowej działalności w stałej ofercie było 18 tematów lekcji muzealnych. Przeprowadzono 34 zajęcia dla 420 osób.

Muzeum zwiedziło ok. 1100 osób, z czego ok. 350 bezpłatnie (w trakcie Nocy muzeów, wernisaży i bezpłatnych wstępów w niedziele). Podobnie jak w innych muzeach zauważamy znaczny spadek zainteresowania w stosunku do 2019 r., co jest konsekwencją ograniczeń pandemicznych i zdalnego nauczania w latach 2020 i 2021. Warto jednak zauważyć, że w okresie wakacji letnich nastąpił wzrost liczby turystów, którzy zatrzymywali się w Nakle przy okazji przejazdów na wypoczynek (muzeum zwiedzali mieszkańcy m.in. Dolnego i Górnego Śląska, Lublina, Szczecina), rozwija się także lokalna turystyka – nakielskie muzeum coraz częściej odwiedzają mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego.

III. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA:

- Poszukiwania historyczne w terenie w celu pozyskiwania nowych eksponatów,
- Ewidencjonowanie pozyskiwanych eksponatów i opracowywanie kart inwentarzowych,
- Pozyskiwanie od mieszkańców w celu digitalizacji materiałów archiwalnych dotyczących ich rodzin oraz miasta (fotografie, dokumenty),
- Nagrywanie wspomnień mieszkańców,
- Wykonywanie dokumentacji fotograficznej,
- Wydano 6. numer *Zeszytów Historycznych Muzeum Ziemi Krajeńskiej*, promocja odbyła się 28 marca 2022 r., skład materiałów do druku wykonany został przez dyrektora Tomasza Pasiekę, projekt okładki wykonał K. K. Przygoda. Koszt druku pokryty został z darowizny,
- Wydano publikację *60 lat Klubu Żołnierzy Rezerwy LOK w Nakle n. Notecią*, publikacja powstała na zlecenie i została sfinansowana przez KZR LOK,
- We wrześniu dyrektor uczestniczył w I Konferencji Naukowo-Dydaktycznej zorganizowanej przez Muzeum Dzieci Polskich Ofiar Totalitaryzmu w Łodzi i wygłosił referat na temat Niemieckiego, Nazistowskiego Obozu Potulitz/Lebrechtsdorf,
- Udostępnianie wydawnictw, opracowań naukowych i zbiorów muzealnych studentom, uczniom i mieszkańcom zainteresowanym historią Kraju,
- Publikacja artykułów dotyczących historii i architektury w dwutygodniku *Nasza Krajna*,

- Nagrania audycji dla Radia Nakło z okazji świąt państwowych, religijnych oraz innych wydarzeń,
- Nagrania audycji dla TVP Bydgoszcz: dla *Magazynu Nakielskiego*, do programu *To jest temat na reportaż*, we współpracy z IPN Delegatura w Bydgoszczy do programu *Lekcja historii* (o Klemensie Biniakowskim).
- W październiku gościła w Nakle ekipa telewizyjna, która nagrywała program z cyklu *Zakochaj się w Polsce*. W muzeum zrealizowana została rozmowa z dyrektorem Tomaszem Pasieką, który opowiedział o zbiorach i historii placówki, na Rynku Mariusz Gratkowski opowiedział o historii miasta. Na potrzeby realizacji audycji przygotowano i wysłano kilkadziesiąt skanów fotografii i widokówek miasta, kolekcji ceramiki i zabawek,
- Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy wypożyczyło z naszych zbiorów eksponaty na wystawę *12 minut*.

IV. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

W ramach działalności popularyzatorskiej współpracujemy m.in. z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną w Nakle, Nakielskim Ośrodkiem Kultury, Zespołem Obsługi Oświaty i Rekreacji, Nakielskim Sportem Sp. z o.o.

V. POZYSKANE EKSPONATY:

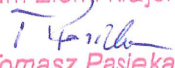
W okresie 1 stycznia – 15 listopada 2022 roku do inwentarza wprowadzono 353 muzealia o łącznej wartości 7.674,00 zł. Ze względu na sposób pozyskania:

- zakupy: 52 obiekty za kwotę 3.699,00 zł,
- dary: 301 obiektów o wartości 3.975,00 zł

Wpisy w poszczególnych działach:

- Archeologia – 0,
- Dokumenty, druki, korespondencje – 137 (dary 137 na kwotę 502,00 zł, zakupy 0),
- Etnografia – 3 (dary 2 na kwotę 130,00 zł, zakupy 1 na kwotę 250,00 zł),
- Fotografie – 101 (dary 71 na kwotę 1.446,00 zł, zakupy 30 na kwotę 2.049,00 zł),
- Historyczno-Artystyczny – 112 (dary 91 na kwotę 1.897,00 zł, zakupy 21 na kwotę 1.400,00 zł).

Z ciekawszych eksponatów należy wymienić: formę do czekoladek A. Reiche, wózek dziecięcy kabriolet, talerze z wytwórni Karolina (z serii bajki – *Jaś i Małgosia, Królowna Śnieżka*), maskę aztecką z Mirostowickich Zakładów Ceramicznych, ławki szkolne dla uczniów klas pierwszych, wagę sklepową, niemiecką wagę do zupy z okresu II wojny światowej, zbiór pamiątek po nakielskim kole PCK, telegramy ślubne i komunijne, zespół notatników z parafii p.w. św. Stanisława BiM, fotografie por. Brunona Kitkowskiego – dowódcy kompani ckm w Batalionie Obrony Narodowej „NAKŁO”, fotografie Wehrmachtu w Nakle (jesień 1939/styczeń 1940), fotografie nakielskiego Rynku w 1940 r., album niemieckiej rodziny zawierający m.in. fotografie z pobytu nastolatka na służbie w Reichsarbeitsdienst w Nakle, konika na biegunach wykonanego ponad 60 lat temu przez ojca darczyńcy.

Dyrektor
Muzeum Ziemi Krajeńskiej

Tomasz Pasieka